

Guidelines for Strengthening School-Family and Community Organization Cooperation in Academic Administration of Schools for Students with Intellectual Disabilities under the Office of Special Education

Jirasak Jamniam ^{1*}, Watcharapat Techawattanasitamrong ², and Theerawat Monithaisong ³

^{1, 2, 3} Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

* Corresponding author. E-mail: kenjitbs@hotmail.com

ABSTRACT

This research aims to 1) Study the cooperation between schools and family. And community organizations in educational management in academic administration. 2) Study the guidelines for strengthening cooperation between schools and families. And community organizations In educational management in academic administration The sample groups are teachers, schools, specific disabilities for people with 4 intellectual defects, a total of 201 teachers from 4 schools. The main information groups are 9 experts, by choosing a specific style. The research tools are questionnaires and interviews. Statistics used in data analysis are frequency, percentage, average, standard deviation. And content analysis

The research shows that 1) The study of cooperation between schools and families. And community organizations In educational management in academic administration Overall, at a high level The average is equal and 2). The way to strengthen the school and family. And community organizations In the management of academic administration, including 1) Curriculum Development Should focus on cooperation in all sectors to connect the community And learn to cover students. 2) The use of technology for learning Should promote participation in all sectors Provide enough equipment Creating a sustainable learning system. 3) Assessment of student evaluation Should promote cooperation in all sectors Consistent with the context of the learner. 4) In the development of internal quality and educational standards Should use the mechanism of the school committee efficiently Transparent, inspecting. 5) In the development of learning processes Should focus on practical, integration of various knowledge. 6) In terms of educational supervision should promote cooperation in all sectors. Supervision and support for continuous potential. 7) Research for teaching and learning development Should promote participation in all sectors Designed in accordance with the continuous innovation development context.

Keywords: strengthen cooperation, school family community organization, academic administration, person with intellectual disabilities.

แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว องค์กรชุมชน ในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

จิรศักดิ์ จำเนียร ^{1*}, วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง ², และ ธีระวัฒน์ มอนโรตอง ³

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

* Corresponding author. E-mail: kenjitbs@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว และองค์กรชุมชนในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ 2) ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว และองค์กรชุมชนในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 4 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 201 คน ได้มาโดยการเทียบตารางเครื่องชี้และมอร์แกน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว และองค์กรชุมชน ในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) แนวทางการเสริมสร้างร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว และองค์กรชุมชน ในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ควรเน้นความร่วมมือทุกภาคส่วนเชื่อมโยงชุมชน และเรียนรู้ครอบครัวนักเรียน 2) ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน จัดหาอุปกรณ์ให้เพียงพอ สร้างระบบเรียนรู้ยั่งยืน 3) ด้านการวัดผลประเมินผลผู้เรียน ควรส่งเสริมความร่วมมือทุกภาคส่วน สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ควรใช้กลไกคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใสตรวจสอบได้ 5) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ควรเน้นปฏิบัติจริงบูรณาการความรู้หลากหลาย 6) ด้านการนิเทศการศึกษาควรส่งเสริมร่วมมือทุกภาคส่วน นิเทศและสนับสนุนพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง 7) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ออกแบบให้สอดคล้องกับบริบทพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : การเสริมสร้างความร่วมมือ, โรงเรียน ครอบครัว องค์กรชุมชน, บริหารงานวิชาการ, บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

© 2026 JISSD: Journal of Integration Social Sciences and Development

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายที่กำหนดแนวปฏิบัติ และแนวทางในการจัดการศึกษา และกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดการจัดการศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากบุคคล องค์กรและสังคมเพื่อจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ได้ให้ความสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาด้านต่าง ๆ ได้แก่ ปฏิรูประบบการศึกษา ปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูปการบริหารจัดการปฏิรูปครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ตลอดจนกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ คือการให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชนองค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ๆ ร่วมกันสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในการพัฒนาเยาวชน และบุคลากรในชุมชน ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของสังคมด้วยการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ (รุ่ง แก้วแดง, 2545)

การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ถือเป็นความสำคัญยิ่งงานหนึ่งของโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความใกล้ชิดมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนในชนบท ดังนั้น การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน จึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการดำเนินงานของโรงเรียน การละเลยไม่เห็นความสำคัญของชุมชนเป็นการมองข้ามทรัพยากรที่สำคัญ ที่จะอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานของโรงเรียนไปอย่างน่าเสียดาย และบางครั้งอาจจะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการดำเนินงานได้ การสร้างความสัมพันธ์ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนครอบครัวองค์กรชุมชน จึงเป็นภารกิจสำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งของผู้บริหาร และข้าราชการครูในโรงเรียน ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2560) ได้กล่าวไว้ว่า บ้าน วัด โรงเรียน หรือ “บวร” คือ สามเสาหลักคู่สังคมไทยซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่เกื้อกูลประเทศไทยมาช้านาน การบริหารงานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ผ่านมาก็ยึดหลักการนี้มาโดยตลอด เพราะทั้งบ้านและวัดโดยรวมแล้วก็คือชุมชนที่อยู่ในแวดล้อมใกล้ชิดโรงเรียนโดยความจริงที่ยอมรับกันโดยทั่วไป คือ “โรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้” การร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย คือ สถานศึกษาได้พลังจากชุมชนมาช่วยในการจัดการศึกษา และชุมชนได้การศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับองค์กรชุมชน จึงเป็นความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ช่วยให้ทราบความเคลื่อนไหวหรือความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับทั้งสองฝ่าย ช่วยลดและแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกัน ละช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย คือ ประโยชน์กับโรงเรียนและประโยชน์ต่อชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นที่ยอมรับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารโรงเรียน สอดคล้องกับ (ปัญญา วงศ์คุณทรัพย์, 2559)

โรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นสถาบันที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมาก การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งในการดำเนินงานของโรงเรียน การดำเนินงานสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยทั่วไปยังมิได้มีการปฏิบัติงานด้านนี้อย่างจริงจังและกว้างขวาง ให้ครอบคลุมกิจกรรมการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์ การให้บริการ และการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน และจากการรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self Assessment Report : SAR) พบว่า ส่วนมากทั้งผู้ปกครอง องค์กรชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาค่อนข้างน้อย ไม่ต่อเนื่อง การดำเนินงานสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนครอบครัว และองค์กรชุมชนไม่เป็นระบบ เช่น ไม่มีสื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทำให้เกิดปัญหาด้านการประสานงานกับชุมชนยังไม่ดีเท่าที่ควร สำหรับการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถณพ คุณเศรษฐ (2566) กล่าวว่า คณะครูและผู้บริหารโรงเรียนยังไม่เข้าใจวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของผู้นในชุมชนทำให้โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร และสภาพการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น ผู้ปกครองนักเรียนก้าวทำงานในหน้าที่ของโรงเรียนมากเกินไป คุณลักษณะของผู้บริหารที่มีสภาพความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู ไม่เป็นไปด้วยดี คือ มีเวลาสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนน้อยหรือไม่หาโอกาสสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน มีปัญหาทางเศรษฐกิจและไม่เอื้อต่อความสัมพันธ์กับชุมชน และยังสอดคล้องกับ ภัฏจนนาพร ศรีมงคล (2565) กล่าวว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 มุ่งเน้นให้มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ควบคู่คุณธรรมตามกรอบของนโยบาย ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของครูในโรงเรียนฝ่ายเดียว การให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ตลอดทั้งการวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียน จะทำให้เกิดความเชื่อถือเชื่อมั่น เกิดความร่วมมือขึ้นในชุมชน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว การศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว องค์กรชุมชน ในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อเป็นการสร้างความร่วมมือ สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และเป็นการเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงเป็นภารกิจที่สำคัญ เป็นงานที่ยากที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติให้สำเร็จ อีกทั้งงานวิจัยนี้ จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้อง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีแนวทางในการบริหาร ได้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับครอบครัว องค์กรชุมชนในการจัดการศึกษาด้านงานวิชาการ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงแนวทางการสร้างความร่วมมือของโรงเรียนกับครอบครัวองค์กรชุมชนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ส่งเสริมความเข้มแข็ง ร่วมแรงร่วมใจกันของคนในชุมชนและสร้าง

ความสัมพันธ์ที่ดี ของโรงเรียนกับชุมชนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างครอบครัวกับองค์กรชุมชน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อเป็นแนวทางการสร้างความร่วมมือ สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และเป็นการเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว และองค์กรชุมชนในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว และองค์กรชุมชน ในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว องค์กรชุมชน ในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ซึ่งแบ่งขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว และองค์กรชุมชนในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ครูผู้สอนในโรงเรียนเฉพาะความพิการที่จัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 19 โรงเรียน ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย ได้จำนวน 4 โรงเรียน รวมจำนวนครูโรงเรียนเฉพาะความพิการที่จัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 201 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามครูผู้สอนในโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามครูผู้สอนในโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เกี่ยวกับการเสริมสร้างความร่วมมือ ระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว องค์กรชุมชน ในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามแนวคิดของนักวิชาการทางด้านการศึกษา มี 7 ด้าน 46 ข้อ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีคิดของลิเคิร์ต (Likert) การหาคุณภาพเครื่องมือ ด้วยการหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Review) 5 คน ได้ค่า IOC = 0.97

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ที่ผู้วิจัยได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนที่ 1 โดยนำค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดมาสร้างเป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางพัฒนาการเสริมสร้างความร่วมมือของครอบครัวองค์กรชุมชนในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการบัตติศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลกับครูผู้สอน โรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามคืนมาทั้งสิ้น 201 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้คืนมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่มีความถูกต้องครบถ้วนมาจัดเรียงข้อมูล แยกข้อมูลและตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์จัดกระทำข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จทางสถิติ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้สถิติ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว และองค์กรชุมชนในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลโดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปล

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัวองค์กรชุมชนในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 1) รองผู้อำนวยการโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 2 คน 2) ผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวน 2 คน 3) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน 4) ผู้แทนครู จำนวน 2 คน 5) ผู้แทนผู้ปกครอง จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ที่ผู้วิจัยได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนที่ 1 โดยนำค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดมาสร้างเป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางพัฒนาการเสริมสร้างความร่วมมือของครอบครัวองค์กรชุมชนในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

3.1 ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอหนังสือแนะนำตัว ถึงผู้ให้สัมภาษณ์

3.2 ผู้วิจัยประสานงาน โดยการนัดหมายวันเวลาสถานที่ที่แน่นอนกับผู้ให้สัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์ทางออนไลน์

3.3 ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 9 คน พร้อมขออนุญาตทำการบันทึกเสียงระหว่างการจดบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์

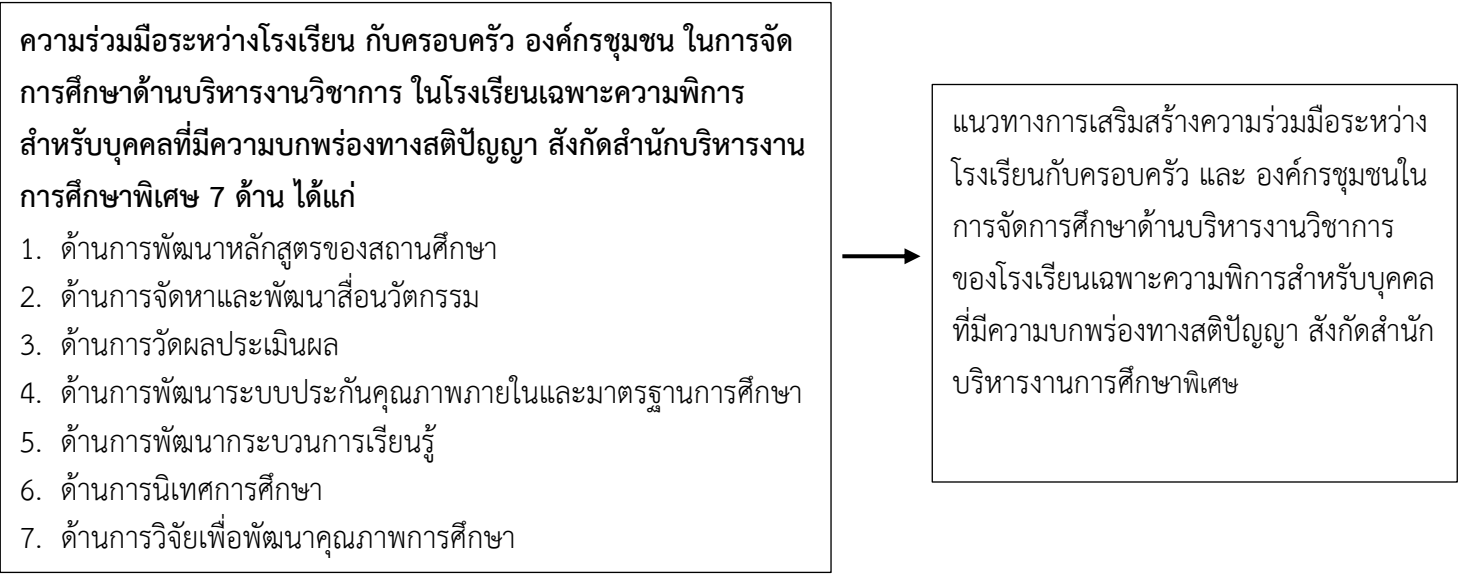
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดกระทำข้อมูล และสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัวองค์กรชุมชน ในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามแนวคิดของนักวิชาการทางด้านการศึกษา ซึ่งมีการบริหารด้านวิชาการของสถานศึกษาที่ตรงกัน ประกอบด้วยนักวิชาการด้านการศึกษา ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2561) รัชนิยา สีหะวงษ์ (2558) วิมล เตชะ (2559) อภิชา พุ่มพวง (2559) ปาริฉัตร โชติขันธ์ (2560) พรพรรณ พินธุสมิต (2560) ยุทธนา เกื้อกุล (2560) เกตกนก สวยคำ ข้าว(2561) สารินทร์ เอี่ยมครอง (2561) และ จิรารัตน์ กระจ่างดี (2562) จากการสังเคราะห์ขอบข่ายงานวิชาการ ผู้วิจัยเลือก

ขอข่ายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาข้อที่มีระดับความถี่ ตั้งแต่ 8 ความถี่ขึ้นไปมี 7 ด้านจึงได้นำขอข่ายการบริหารงานวิชาการมาสู่กรอบแนวคิด 7 ด้านดังนี้

จากตารางที่ 1 พบว่า การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว และองค์กรชุมชน ในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการวัดผลประเมินผล

ผลการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 พบว่า การศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว และองค์กรชุมชน ในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

จากการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละท่าน มาวิเคราะห์เนื้อหาทั้งหมดในแต่ละหัวข้อของการสัมภาษณ์ เพื่อแยกแยะแนวคิดที่ปรากฏในเนื้อหารายงานการสัมภาษณ์ สรุปไว้ ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา พบว่า 1) ควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา 2) ควรพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่นและศักยภาพของผู้เรียน 3) ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชุมชน 4) ควรส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน และ 5) ควรสนับสนุนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า 1) ควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานท้องถิ่นในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 2) ควรจัดอบรมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านเทคโนโลยีการศึกษา 3) ควรจัดหาอุปกรณ์และแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน 4) ควรประเมินและพัฒนาการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง และ 5) ควรพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

3. ด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า 1) ควรดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียนอย่างรอบด้านและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน 2) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา 3) ควรสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนเกี่ยวกับกระบวนการประเมิน 4) ควรออกแบบเกณฑ์การประเมินที่ยืดหยุ่นและเน้นพัฒนาการรายบุคคล และ 5) ควรนำผลการประเมินไปใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

4. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา พบว่า 1) ควรจัดตั้งและใช้กลไกคณะกรรมการสถานศึกษาฯ อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ควรจัดประชุม สัมมนา และเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ 3) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการออกแบบการเรียนรู้ 4) ควรใช้ข้อมูลการประเมินคุณภาพเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา 5) ควรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น ทักษะชีวิต และเทคโนโลยีในหลักสูตร และ 6) ควรสร้างระบบการศึกษาที่มีความโปร่งใส เป็นธรรม และตรวจสอบได้

5. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า 1) ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (Hands-on Learning) 2) ควรบูรณาการความรู้จากหลากหลายสาขาวิชา 3) ควรเชื่อมโยงการเรียนรู้กับชีวิตจริงและชุมชน 4) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และองค์กรภายนอก 5) ควรใช้สื่อออนไลน์ในการสื่อสารและสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง และ 6) ควรเตรียมความพร้อมนักเรียนรับมือกับโลกอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า 1) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน 2) ควรสร้างความเข้าใจร่วมกันในเป้าหมายทางการศึกษา 3) ควรจัดให้มีช่องทางการสื่อสารที่โปร่งใสและต่อเนื่อง 4) ควรดำเนินการนิเทศแบบมีส่วนร่วมในลักษณะ 360 องศา และ 5) ควรสนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

7. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า 1) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในกระบวนการวิจัย 2) ควรสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 3) ควรออกแบบกระบวนการวิจัยให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและนักเรียน 4) ควรเชื่อมโยงการวิจัยกับชีวิตจริงของผู้เรียนและชุมชน และ 5) ควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

อภิปรายผล

ผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว และองค์กรชุมชนในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสูงสุด ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงมา คือ ด้าน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และ ด้านต่ำสุด คือ ด้านการวัดผลประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติระบุไว้ว่า รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิต และการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารจึงให้ ความสำคัญต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนทุกภาคเรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนมีความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนด้วยเทคนิค วิธีการสอนที่หลากหลายตามระเบียบวิธีการวิจัย ใช้ผลการวิจัยในชั้นเรียนมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของผู้เรียน มีพื้นที่ให้ เผยแพร่งานวิจัยและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ชุมชน ผู้ปกครองใน กระบวนการวิจัย ความรู้ความเข้าใจในบทบาทของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนออกแบบกระบวนการวิจัยให้สอดคล้อง กับบริบทของโรงเรียนและนักเรียนควรเชื่อมโยงการวิจัยกับชีวิตจริงของผู้เรียนและชุมชนควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปาริชาติ สุนทร (2560) ศึกษาการบริหารงานวิชาการ แบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า การวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สถานศึกษาร่วมกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำการ วิจัย ร่วมนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการหรือการจัดการเรียนการสอน ร่วมจัดทำแผนงานวิจัยในชั้นเรียน ตามนโยบายของสถานศึกษา ร่วมเรียนรู้และจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการวิจัยทางการศึกษากับ องค์กรภายนอก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เจนจิรา เวียนสุข (2561) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนมหารัชมงคล ผลการวิจัย พบว่า ระดับการบริหารงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มหารัชมงคลโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

2. แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว และองค์กรชุมชนในการจัดการศึกษาด้าน บริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีแนวทางเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับ ครอบครัว และองค์กรชุมชน ในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ คือ โรงเรียนให้ความสำคัญกับความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่นและศักยภาพของ ผู้เรียน ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง แนวทางดังกล่าวช่วยให้หลักสูตรมีความทันสมัย สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่เข้มแข็งระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน สอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ มุนา จารง (2560) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนในศูนย์ เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ได้เสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษาไว้ว่า ควรมีการดำเนินการจัดให้มีวิชาใหม่ ๆ ครอบคลุมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระบวนการศึกษาธิการ พัฒนาหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่นและศักยภาพของผู้เรียน โดยเปิดเวที ประชุม สอบถามความคิดเห็น และจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและอาชีพในชุมชน 2) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีแนวทางเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว และองค์กรชุมชน ในการจัดการศึกษา ด้านบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ คือ โรงเรียนให้ความสำคัญกับความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานท้องถิ่นในการส่งเสริมการ ใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนการเลือก ใช้งาน และ ประเมินผลสื่อ ผ่านช่องทางต่าง ๆ ทั้งนี้ ทุกฝ่ายร่วมกันประเมินผลการใช้เทคโนโลยีและนำผลที่ได้มาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทนักเรียน และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษายั่งยืน สอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ ภูวนัย ปฐพี (2559) ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่ม

ศรียา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ได้เสนอแนวทางการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา ไว้ว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับชุมชน องค์กรอื่นในการผลิต จัดหาสื่อการเรียนการสอน นวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนางานด้านการเรียนการสอนและงานวิชาการ รวมถึง ส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา สนับสนุนให้ครูผลิตพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาด้วยตนเอง 3) ด้านการวัดผลประเมินผล มีแนวทางเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว และองค์กรชุมชน ในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ คือ การวัดและประเมินผลผู้เรียนในโรงเรียนควรดำเนินการอย่างรอบด้านและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา ผ่านการประชุมและกิจกรรมร่วมกันเพื่อกำหนดแนวทางการประเมินที่ครอบคลุมทั้งด้านวิชาการ พฤติกรรม ทักษะชีวิต และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้สะท้อนความคิดเห็นและข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนจากทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน จะช่วยให้การประเมินแม่นยำ โปร่งใส และนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับผลงานวิจัย และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปาริชาติ สุนทร (2560) ศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ได้เสนอแนวทางการวัดผลประเมินผล ไว้ว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนร่วมสร้างระเบียบ แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน รวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างภาคเรียน ร่วมวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และนักเรียนร่วมประเมินผลการสอนและร่วมนำผลการประเมินการเรียนการสอนไปปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน 4) ด้านการพัฒนากระบวนประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีแนวทางเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว และองค์กรชุมชน ในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ คือ โรงเรียนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก ผ่านคณะกรรมการสถานศึกษา การประชุมสัมมนา และเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานชาติ บริบทท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียน โดยเน้นความยืดหยุ่น การใช้ข้อมูลประเมินคุณภาพ และการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น ทักษะชีวิต เทคโนโลยี และการดูแลนักเรียนกลุ่มพิเศษ ทั้งนี้ โรงเรียนมุ่งเน้นให้ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการออกแบบการเรียนรู้ การประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร เพื่อสร้างการศึกษาเชิงคุณภาพ โปร่งใส เป็นธรรม และตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกตกนก สวยคำขาว (2561) ศึกษาการบริหารการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ได้เสนอแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และควรกำกับติดตามการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่องและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ 5) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีแนวทางเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว และองค์กรชุมชน ในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ คือ โรงเรียนมุ่งพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนผ่านกิจกรรมลงมือปฏิบัติจริง โดยบูรณาการการเรียนรู้จากหลากหลายสาขาวิชา และเชื่อมโยงกับชีวิตจริงผ่านการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และองค์กรภายนอก ทั้งในการออกแบบกิจกรรม การสอน และการประเมินผล นอกจากนี้ยังใช้สื่อออนไลน์ในการสื่อสารกับผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน พร้อมเน้นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและเครือข่ายภาคธุรกิจมาเสริมการเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมนักเรียนรับมือกับอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรพรรณ พินทุสมิต (2560) ศึกษาการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี ได้เสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไว้ว่า ควรมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนเป็นหลัก มีการสนับสนุนให้ครูจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ 6) ด้านการนิเทศการศึกษา มีแนวทางเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว และองค์กรชุมชน ในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ คือ การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุก

ภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นครู ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการสร้าง ความเข้าใจร่วมกันในเป้าหมายทางการศึกษา และจัดให้มีช่องทางการสื่อสารที่เปิดเผย โปร่งใส และต่อเนื่อง ทั้งแบบออฟไลน์และออนไลน์ เช่น การประชุม การเยี่ยมห้องเรียน กลุ่มไลน์ หรือแพลตฟอร์มดิจิทัลต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้ทุกฝ่ายสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้อย่างสะดวก การนิเทศแบบมีส่วนร่วมในระดับ 360 องศา ไม่เพียงแต่เพิ่มคุณภาพการเรียนการสอนเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีทั้งการประเมินจากภายใน เช่น เพื่อนครู ครูที่ปรึกษา และฝ่ายบริหารวิชาการ และจากภายนอก เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน หรือองค์กรท้องถิ่น ทั้งนี้ควรสนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ เช่น อบรม เวิร์คช็อป หรือการวิจัยร่วมกับชุมชน เพื่อให้ครอบครัวมีบทบาทอย่างแท้จริงในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเฉพาะกลุ่มที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับต่าง ๆ จะช่วยหลอมรวมทรัพยากร ความรู้ และความเข้าใจร่วมกัน ให้กลายเป็นพลังในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มั่นคงและยั่งยืน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รัตนกร พรหมวังชา (2559) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาการัญจนบุรี เขต 3 ได้เสนอแนวทางการนิเทศการศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารควรมีการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน มีการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา ประสานความร่วมมือกับครูผู้สอน ผู้ปกครองในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา ประสานความร่วมมือกับครูผู้สอนให้ทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา และมีการประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา 7) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีแนวทางเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว และองค์กรชุมชน ในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ คือ การพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือหลัก ควรยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งครู ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้กระบวนการวิจัยตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยเริ่มจากการสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทของการวิจัยผ่านการจัดอบรม สัมมนา หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งจะช่วยให้ทุกฝ่ายสามารถร่วมกำหนดปัญหา ออกแบบแนวทางวิจัย และเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและนักเรียนแต่ละกลุ่มได้ กระบวนการวิจัยควรเน้นการเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียนและชุมชน เช่น การใช้ข้อมูลจากชุมชน การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม การทดลอง และการใช้สื่อเทคโนโลยี โดยมีการสนับสนุนจากครอบครัวและองค์กรท้องถิ่นทั้งด้านข้อมูล ทรัพยากร และประสบการณ์ เพื่อเพิ่ม ความหลากหลายและคุณภาพของข้อมูล การสื่อสารและการเผยแพร่ผลวิจัยอย่างโปร่งใสให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ เช่น ผ่านเวทีนำเสนอผลงานวิจัย หรือแพลตฟอร์มออนไลน์ จะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ และการปรับปรุงการสอนอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังสร้างความเข้าใจและความร่วมมือที่ยั่งยืนระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน การรวมพลังจากทุกภาคส่วนในการวิจัยเพื่อการศึกษาเช่นนี้ จะนำไปสู่การพัฒนาวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม และยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชนิยา สีหะวงษ์ (2559) ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มเครือข่ายวังสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ได้เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ว่า ควรจัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการสร้างและการใช้นวัตกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนต้องให้ความร่วมมือในการวิจัยตลอดจนเผยแพร่ผลงานวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว และองค์กรชุมชน ในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า ด้านสูงสุด ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และ ด้านต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวัดผลประเมินผล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีรายละเอียด ดังนี้ 1) ภาพรวมด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา สูงสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครอบครัว องค์กร

ชุมชนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นมาใหม่อิงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครอบครัว องค์กรชุมชนในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นอิงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) 2) ภาพรวมด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสูงสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครอบครัว องค์กรชุมชนในการสำรวจความต้องการ ใช้สื่อนวัตกรรม และ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครอบครัว องค์กรชุมชนในการประเมินการใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 3) ภาพรวมด้านการวัดผลประเมินผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีด้านการวัดผลประเมินผล สูงสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครอบครัว องค์กรชุมชนในการกำหนดการวัดและประเมินผลผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครอบครัว องค์กรชุมชนในการกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลผู้เรียน 4) ภาพรวมด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา สูงสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครอบครัว องค์กรชุมชนในการประเมินคุณภาพของผลการปฏิบัติ และสรุปรายงานการประเมินตนเองประจำปี (SAR) โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครอบครัว องค์กรชุมชนในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 5) ภาพรวมด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สูงสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครอบครัว องค์กรชุมชนในการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครอบครัว องค์กรชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ต่างๆอย่างสมดุล 6) ภาพรวมด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีด้านการนิเทศการศึกษา สูงสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครอบครัว องค์กรชุมชนเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือปรึกษา เป็นไปอย่างสร้างสรรค์ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครอบครัว องค์กรชุมชนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในระหว่างการนิเทศ 7) ภาพรวมด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สูงสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครอบครัว องค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการใช้กระบวนการวิจัย ผึกการคิด การค้นหาเหตุผลในการตอบปัญหาของผู้เรียนในด้านต่างๆ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครอบครัว องค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการใช้กระบวนการวิจัย เพื่อค้นคว้าเทคนิควิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับเนื้อหาการเรียนรู้และระดับชั้นของผู้เรียน

2. แนวทางความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว และองค์กรชุมชน ในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ควรเน้นความร่วมมือทุกภาคส่วนเชื่อมโยงชุมชน และเรียนรู้ครอบครัวครูและนักเรียน 2) ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน จัดหาอุปกรณ์ให้เพียงพอ สร้างระบบเรียนรู้ยั่งยืน 3) ด้านการวัดผลประเมินผลผู้เรียน ควรส่งเสริมความร่วมมือทุกภาคส่วน สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ควรใช้กลไกคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใสตรวจสอบได้ 5) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ควรเน้นปฏิบัติจริงบูรณาการความรู้หลากหลาย 6) ด้านการนิเทศการศึกษาควรส่งเสริมร่วมมือทุกภาคส่วน นิเทศและสนับสนุนพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง 7) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ออกแบบให้สอดคล้องกับบริบทพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ นำแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว องค์กรชุมชน ไปใช้ในการกำหนดรูปแบบการจัดการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

1.2 โรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นำแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว องค์กรชุมชน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและสนับสนุนการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 ครูโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นำแนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว องค์กรชุมชน เพื่อส่งเสริมกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับชุมชนเสริมสร้างบทบาทผู้ปกครองในกระบวนการจัดการศึกษา สร้างความเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนและองค์กรภายนอก การดำเนินการตามข้อเสนอแนะทางการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว องค์กรชุมชน จะช่วยเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการพัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษาในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาและพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมความเข้มแข็งและยั่งยืน ในความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว องค์กรชุมชน ของโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

เอกสารอ้างอิง

- เกตกนก สวยคำขาว. (2561). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9*. (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- กัญจนพร ศรีมงคล. (2565). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ส่งต่อการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1*. (การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2560). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- ปาริชาติ สุนทร. (2560). *การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต).
- ปัญญา วงศ์คุณทรัพย์. (2559). *การสร้างสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนวัดวังเปิดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก เขต 1*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- พรชกรณ ชัยพรหม. (2565). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร*. (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร).
- พรชมน พินทุสมิต. (2560). *การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น).
- ภูวนัย ปฐพี. (2559). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).

- มูนา จารง. (2560). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา).
- รัชนิย์ สีหะวงษ์. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มเครือข่ายวังสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา).
- รัตนกร พรหมวังชา. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี).
- สุจิตรา สุลักษณ์. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาห้วยแร้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- อรรณพ คุณเศรษฐ. (2566). การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ. (วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).